

PAŽYMA
APIE CIVILINĖS BŪKLĖS AKTŲ REGISTRAVIMO ĮSTATYMO NR. XII-2111 6, 12 IR 25 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ASMENS TAPATYBĖS KORTELĖS IR PASO NR. XII-1519 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO
(TOLIAU KARTU – ĮSTATYMŲ PROJEKTAI)
DERINIMĄ

Institucijos pavadinimas (rašto data ir Nr.)	Pasiūlymas/pastaba	Komentarai
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022-03-16 pažyma Nr. NV-648	<i>Lietuvos Respublikos civilinės būklės aktų registravimo įstatymo Nr. XII-2111 6, 12 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – CBARĮ) projekto:</i> 1. Įvertinus CBARĮ projektu siūlomo teisinio reguliavimo tikslą, teisinio reguliavimo tobulinimo priežastis ir siūlomas įtvirtinti nuostatas, manytina, kad keičiamo CBARĮ 25 straipsnio 2 dalyje siekiama nustatyti ne tik su asmens tautybe susijusių duomenų civilinės būklės aktų įrašuose keitimo, išbraukimo ar įrašų papildymo tokiais duomenimis tvarką, <i>bet iš esmės įtvirtinti tautybės keitimo pagrindus</i>. Atsižvelgiant į CBARĮ 1 straipsnyje įtvirtintą šio įstatymo paskirtį, kyla abejonių, ar siūlomas teisinis reguliavimas galėtų būti įtvirtintas CBARĮ projekte. Kartu atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus, keliančius abejonių dėl siūlomo teisinio reguliavimo pagrįstumo: 1. Įvertinus CBARĮ projektu siūlomo teisinio reguliavimo tikslą, teisinio reguliavimo tobulinimo priežastis ir siūlomas įtvirtinti nuostatas, manytina, kad keičiamo CBARĮ 25 straipsnio 2 dalyje siekiama nustatyti ne tik su asmens tautybe susijusių duomenų civilinės būklės aktų įrašuose keitimo, išbraukimo ar įrašų papildymo tokiais duomenimis tvarką, <i>bet iš esmės įtvirtinti tautybės keitimo pagrindus</i>. Atsižvelgiant į CBARĮ 1 straipsnyje įtvirtintą šio įstatymo paskirtį, kyla abejonių, ar siūlomas teisinis reguliavimas galėtų būti įtvirtintas CBARĮ projekte. Kartu atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus, keliančius abejonių dėl siūlomo teisinio reguliavimo pagrįstumo: 1.1. Siūloma keisti CBARĮ 25 straipsnio 2 dalies nuostata,	Neatsižvelgta. CBARĮ projektu siūloma reguliuoti civilinės būklės aktų įrašų (toliau – įrašai) pakeitimo ar papildymo atvejus, kai įrašai keičiami ar pildomi dėl asmens pageidavimo pakeisti šiuose įrašuose duomenis apie tautybę ar papildyti įrašus minėtais duomenimis ar juos išbraukti. Atsižvelgiant į tai, kad CBARĮ VIII skyriuje yra nustatomi įrašų pakeitimo ar papildymo pagrindai, todėl CBARĮ projektu siūlomas reguliavimas atitinka CBARĮ paskirtį ir gali būti įtvirtintas šiame įstatyme. Be to, pastebėtina, kad nėra kito galiojančio įstatymo, kuriame galėtų būti conceptualiai sprendžiami klausimai, susiję su tautybės pakeitimu ir duomenų apie tautybę įrašuose pakeitimu ar išbraukimu iš jų ar įrašų papildymu minėtais duomenimis. Dėl teisinio reguliavimo stokos asmenims, priklausantiems tautinėms mažumoms, ir (ar) kurių tėvų ar senelių tautybė yra skirtinga, nesudaroma galimybė pasikeisti įrašuose duomenų apie tautybę, o šie asmenys priversti savo teises ginti teisme. CBARĮ projekto nuostatos turi įsigalioti 2022 m. gegužės 1 d. kartu su Lietuvos Respublikos asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymu (toliau – Įstatymas) (kuriame, be kita ko, sureguliuoti ir asmenvardžių rašymo priklausomai nuo tautybės klausimai). Todėl nėra galimybės kitais naujais specialiais įstatymais sureguliuoti teisinio santykio, susijusio su tautybės keitimu. Atsižvelgiant į tai, kad tikslo, kuriuo siekiama sukurti teises prielaidas 2022 m. sausio 18 d. priimto ir 2022 m. gegužės 1 d.

kurioje būtų numatyta, kad civilinės būklės aktų įrašai keičiami ar papildomi, jeigu asmuo nori pasirinkti vieno iš savo tėvų ar senelių tautybę ir Projektų aiškinamajame rašte nurodyta Projektų rengimą paskatinusi priežastis, kad „<...> iki šiol nėra priimtas Lietuvos Respublikos tautinių mažumų įstatymas ir dėl teisinio reguliavimo stokos asmenims, priklausantiems tautinėms mažumoms, ar kurių tėvų ar senelių tautybė yra skirtinga, nesudaroma galimybė pasikeisti tautybę” suponuoja, jog aptariamam pakeitimui iš esmės įtvirtinami tautybės keitimo pagrindai, užtikrinantys asmens teisę pasikeisti savo tautybę ir tokiu būdu galimai priskirti save kuriai nors iš tautinių mažumų bei naudotis tautinėms mažumoms suteikiamomis teisėmis. Taigi, CBARĮ projektu, kuris turėtų būti skirtas civilinės būklės aktų registravimo, o ne tautinių mažumų atstovų teisių įgyvendinimo klausimams reguliuoti, siekiama išspręsti tautybės, kuri nėra civilinės būklės aktas CBARĮ 2 straipsnio 1 dalies prasme, keitimo pagrindų nustatymo klausimus. Kyla abejonių dėl siūlomo teisinio reguliavimo atitikties Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 6 punktui, pagal kurį teisės akto turinys turi atitikti jo paskirtį. 1.2. Kartu pastebėtina, kad pakeitus tautybę arba civilinės būklės akto įrašą nurodytus duomenis apie tautybę, keičiasi asmens priskyrimas konkrečiai tautinei mažumai, tačiau asmens civilinė būklė lieka nepakitusi. Atsižvelgiant į tai manytina, kad tautybės keitimo pagrindai turėtų būti įtvirtinti specialiaje tautinių mažumų teisinę padėtį reglamentuojančiame įstatyme, o CBARĮ turėtų būti apsiribojama tik duomenų apie tautybės įrašą koregavimo procedūrinėmis (tvarkos) nuostatomis. 1.3. Sistemiskai įvertinus CBARĮ nuostatas, matyti, kad civilinės būklės aktų registravimas susijęs su daugeliu skirtingų teisinio reguliavimo sričių ir šiuos santykius reglamentuojančiais įstatymais, pavyzdžiui, pilietybės įgijimu ar netekimu (Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymas), asmenvardžių rašymu dokumentuose (Lietuvos Respublikos asmens vardo ir pavardės rašymo dokumentuose įstatymu) ir kt. Sudarant civilinės būklės akto įrašą jame nurodomi net tik su asmens civiline būkle susiję, bet ir asmenį leidžiantys identifikuoti duomenys (pavyzdžiui, tautybė, pilietybė ir kt.). Siūlant keičiamo CBARĮ 25 straipsnio 2 dalyje	įsigaliosiančio Įstatymo tinkamam taikymui bei asmenų, priklausančių tautinei mažumai ar kurių tėvų ar senelių tautybė yra skirtinga, teisei rašyti asmenvardžius pagal įsigaliosiantį Įstatymą, negalima pasiekti kitomis priemonėmis, tikslinga CBARĮ projekte nustatyti galimybę keisti ar papildyti įrašus, kai yra asmens pageidavimas šiuose įrašuose keisti duomenis apie tautybę ar juos išbraukti, ar papildyti įrašus duomenimis apie tautybę.

	nustatyti tik duomenų apie tautybę civilinės būklės akto įrašė keitimo, išbraukimo ar įrašų papildymo tokiais duomenimis pagrindus, tačiau detalai nenustatant kitų į civilinės būklės akto įrašą įrašomų duomenų apie asmenį (pavyzdžiui, pilietybės) keitimo, išbraukimo ar papildymo pagrindų, kyla abejonių dėl teisinio reguliavimo nuoseklumo. Kita vertus, įvertinus šiuo metu galiojančią CBARĮ 25 straipsnio 2 dalį, numatančią, kad civilinės būklės aktų įrašai keičiami ar papildomi, kai paaiškėja nauji (pasikeitę) duomenys apie asmenį ir yra tai patvirtinantis dokumentas, matyti, jog pavyzdžiui, pakeitus pilietybę arba jos netekus Pilietybės įstatymo nustatytais pagrindais ir tvarka, vėliau, vadovaujantis jau minėta galiojančio CBARĮ 25 straipsnio 2 dalimi, atitinkamai duomenys keičiami civilinės būklės akto įrašė. Manytina, kad analogiškai galėtų būti sprendžiamas ir duomenų apie tautybę civilinės būklės akto įrašė koregavimo klausimas: pakeitus tautybę specialiaame įstatyme numatytais pagrindais ir tvarka, vėliau duomenys civilinės būklės akto įrašė būtų koreguojami remiantis galiojančio CBARĮ 25 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina papildomai įvertinti, ar dėl aplinkybės, kad nepavyksta priimti Tautinių mažumų įstatymo ir siekiant užpildyti teisės spągą, tautybės keitimo pagrindai turėtų atsirasti įstatyme, kuris skirtas iš esmės kitai sričiai – civilinės būklės aktų registravimui ir ar siūlomo teisinio reguliavimo tikslas, t. y. galimybė asmenims, priklausantiems tautinėms mažumoms, ar kurių tėvų ar senelių tautybė yra skirtinga, pasikeisti tautybę, neturėtų būti įgyvendinamas pasirenkant kitas teisinio reguliavimo priemones.	